

אי שש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כג סיון תשע"ז: הדלקת נרות: ירושלים 7:11 תל-אביב: 7:26 חיפה: 7:19 מוצאי שבת: ירושלים: 8:29 תל-אביב: 8:32 חיפה: 8:34 ר"ת: 9:03

פרשת שלח

זיכוי והטבה לרבים

**ככל שירבה אדם בלימוד התורה וקיום המצוות,
כן יגדל להיטיב בכך עם אנשי מקומו !**

נלמד מהפסוק "היש בה עץ אם אין" (פרק יג-כ)

ופירש רש"י: היש בה עץ – אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם בזכותו. ואמרו חז"ל בגמרא: הכי קאמר להו [=כך אמר להם] משה לישראל, ישנו לאותו אדם [איוב] ששנותיו כעץ ומגין על דורו כעץ (בבא בתרא טו.). וכתב בעל התורה תמימה לפרש ש"עץ" הוא תואר לצדיק לפי הנדרש בגמרא (תענית כה:): על הפסוק: "צדיק כתמר יפרח כארז בלבון ישגה" מה אוכל טעמו מחליף, אף צדיק. וכן על הפסוק "סר צילם מעליהם... אל תראום" (יד-כ) הביא רש"י: "סר צילם" – מגינים וחזקם, כשרים שבהם מתו, איוב שהיה מגין עליהם (סוטה לח.). והכלי יקר מצא רמז לכך: סר "צילם" בגימטריה "עץ".

רואים מדברי חז"ל, בכמה מקומות, עד כמה גדול כוחו של הצדיק כדי להגן על אנשי דורו וכפי שמובא בתנחומא (נצבים): "כל העולם עומד בזכות צדיק אחד שיש ביניהם". ומובא במדרש (אגדת בראשית): "וכן אתה מוצא בירושלים שהיו רשעים וביקש מהן אפילו צדיק אחד, שצדיק אחד מעמיד את העולם על יסודו".

עוד אמרו חז"ל (מד"ר ויקרא-כז): מה ההרים ראוים להזרע ועושים פירות, כך הצדיקים עושים פירות ומטיבים לעצמם ולאחרים. וידועים דברי חז"ל בגמרא (יומא לח.): אפילו בשביל צדיק אחד העולם מתקיים שנאמר "וצדיק יסוד עולם".

יתירה מזו מצינו בגמרא (סנהדרין צט): מה שלמדו חז"ל מהפסוק "אם אמצא בסדום חמישים צדיקים..." שיש בכח הצדיקים כדי להגן על כל תושבי העיר, ואף אם הינם רשעים שכבר נגזר דינם לכליה!

וזה לכאורה קשה מדברי חז"ל (בתנחומא נצבים) עה"פ "אתם נצבים היום כולכם" ש"כולכם" ערבים זה לזה, שאפילו יש ביניכם רק צדיק אחד כולכם עומדים בזכותו, ולא אתם בלבד אלא כל העולם בזכותו עומד שנאמר "וצדיק יסוד עולם". ואם זה מדין ערבות, כיצד יכלו הצדיקים להגן על רשעי סדום, הרי לא היה אז כלל דין "ערבות" שמכוחה יכול הצדיק להגן?!

ונראה לבאר, שמדין "ערבות" שיש בישראל מועילה זכות הצדיק להגן באופן אישי על כל אחד מ ישראל שנכלל ב"ערבות", אך באומות העולם ובסדום בכללם, אין זכות הצדיק מגינה על כל יחיד אלא רק על המקום שבו הם גרים, שאם נגזר עונש על היחיד אין זכות הצדיק יכולה להגן עליו (שהרי אינו בערבות) אך המקום שבו נמצא הצדיק מוגן וממילא ניצלים אנשי המקום. וכלשון הפסוק: ונשאתי לכל "המקום" בעבורם.

סח כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל שנוכח לראות כאשר שהה במחנות העבודה באושוויץ בשנות השואה האיומה, היו מעבידים אותם בפרד עד כלות הכוחות, והיו שם יהודים שהכינו לעצמם כמה דפי גמרא ופרקי משניות, ובכל פעם תוך כדי העבודה היו ממללים משניות בעל פה וכך גם שיננו מסכתות וגמרא בע"פ והיו חוזרים עליה שוב ושוב.

והעיד האדמו"ר שכל אלו שהיו שוקדים לעסוק בתורה בכל מצב שהוא, נשארו בחיים מכח זכות לימוד התורה! והעיד על עצמו שכך ניצל כמה וכמה פעמים במקרים שהיה בטוח שהורגים אותו, וניצל בניסי ניסים.

"לא יאונה כל רע"...

בימי מלחמת העולם הראשונה היתה העיר דווינסק נתונה באש המלחמה. ביתו של הגאון רבי מאיר שמחה הכהן זצ"ל (בעל האור שמח) היה ממוקם על יד הנהר, רחוק ממרכז העיר. במקום זה היתה הסכנה גדולה ביותר והיוה מטרה נוחה לכדורי האויב.

פעם כאשר הופגזה העיר, פגע פגז בביתו של רבי מאיר שמחה ונתקע בקיר החדר שבו ישב ועסק בתורה. השכנים הבהילו למקום את אנשי המשטרה והם מיהרו לרוץ ולפרק את הפגז מחמת הסכנה שמא יתפוצץ.

אולם רבי מאיר שמחה לא נתן להם לנגוע בקיר ואמר להם בגודל בטחונו בזכות התורה: "אם רצונו של הקב"ה בכך, לא יתפוצץ הפגז ולא יאונה כל רע". בעלי הבתים לא האמינו וחששו ופחדו לחייו, אבל רבי מאיר שמחה עמד איתן בבטחונו.

מתוך מאמר

בזכות לימוד התורה...

סיפר הגאון רבי שלמה ברמן זצ"ל: "בהיותי בחור תלמיד בישיבת פוניבז', ישנתי בביתו של בעל החזון איש. לילה אחד כאשר הגעתי לישון שם, עיכב אותי החזון"א והתיישב ללמוד עמי בעיון סעיף מסויים בשולחן ערוך יורה דעה, עם כל המפרשים, ואף הוסיף לומר חידוש משלו.

"כשהבעתי את תמיהתי על כך, אמר לי החזון"א: עכשיו מתקיים באמריקה ניתוח בסיכון גבוה לאשה, שקשור לסעיף שלמדנו, ולמדנו זאת לזכותה ולרפואתה. ואכן לאחר זמן נודע שהוכתר הניתוח בהצלחה גדולה בס"ד.

שיחת בין השמשות

שלא לדבר לשון הרע ושלא להוציא שם רע על זולתו!

נלמד מהפסוק: "וינסו אותי זה עשר פעמים" (פרק יד-כב)

ואמרו חז"ל: בא וראה כמה גדול כח של לשון הרע. מנלן? ממרגלים. ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כד. המוציא שם רע על חברו על אחת כמה וכמה (ערכין שם). וצ"ב: אם הוציאו שם רע רק על עצים ואבנים מדוע נענשו בעונש כה חמור? אלא משום שיש בהוצאת שם רע, חסרון נוסף, שמגנה את מעשה השי"ת. ובמיוחד חמור הדבר כשהוא נסוב על ארץ ישראל אשר בחר בה ה' וקידשה מכל הארצות.

קדושתה המיוחדת של ארץ ישראל משפיעה לטובה גם על תכונות האנשים הנמצאים בה. כפי שמצינו מסופר בגמרא (נדרים כב). שכאשר עלה עולא לארץ ישראל ליווהו שני יהודים מהמקום חוואי. לפתע קם אחד על חברו והרגו.

כשהגיע עולא לארץ ישראל והציע ספק הלכתי לפני רבי יונחן בנוגע למעשה זה, תמה רבי יונחן: איך יתכן שבארץ ישראל יגבר כל כך כעסו של אדם עד שיהרוג לרעהו? אמר לו עולא: המעשה אירע בתחום של חוץ לארץ, ועדיין לא הגענו לתחום של ארץ ישראל.

רואים מגמרא זו - כותב הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל (בספרו יערות דבש ח"א - דרוש א) - כי לב לרגוז ולכעוס, מיוחד הוא למקום שהוא חוץ לארץ ולא לארץ ישראל. וכל כך למה? משום שבמקום של קדושה אין רגוז וכעס, ורק במקום ששורה שם הטומאה שייך רגוז.

וכמו שנאמר על פמליא של מעלה: כולם אהובים, כולם ברורים, אין ביניהם שנאה ותחרות, כן למטה במקום קדוש אין כעס. הוא שאמרו חז"ל "לב רגז בבבל כתיב", כי שם אין קדושה כל כך, ולכן השיבו עולא "האי שעתא לא קעברו הירדן" ופירש הר"ן, כי הרבה קדושות לא נתקדשו במקום זה, וכפי מיעוט הקדושה, מתרבה הכעס. עכ"ד.

והנה ידוע שארץ ישראל מרוב מעלתה אינה סובלת אנשי תועבות כפי שכתב הרמב"ן (עה"ת - בראשית יט-ה) בענין סדום: "ודע כי משפט סדום היה למעלת ארץ ישראל, כי היא מכלל נחלת ה' ואינה סובלת אנשי תועבות, וכאשר תקיא את הגוי כולו מפני תועבתם, הקדימה וקאה את העם הזה שהיו רעים לשמים ולבריות..."

מוסיף ע"ז החפץ חיים וכותב (מעשי למלך): מי חכם ויבין זאת, עד כמה צריכים להזהר בקיום המצוות המעשיות בארץ הקודש פלטרין של מלך. וכמש"כ בתהלים (קה-מד) "ויתן להם ארצות גוים... בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו". ומסיים הח"ח: וגדולי התורה בארץ הקודש המגינים בכל עוז על לומדי התורה ומקיימי מצוותיה, המה הגיבורים המקיימים את הישוב. עכ"ד.

וצריך לדעת כי עיקר מעלת ארץ ישראל היא בקיום התורה והמצוות בה. לכן אומרים אנו בהגדה של פסח: "אילו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל דיינו". ומדוע לא אומרים גם להפך: "אילו הכניסנו לארץ ישראל ולא נתן לנו את התורה דיינו", שהרי יש מעלה גדולה לדור בארץ ישראל?

אלא התשובה היא - מבאר בספר 'קרבן פסח' - שהדברים הללו אמורים על אלו שטועים וחושבים לבנות את ארץ ישראל בלי תורת ישראל, שעליהם לדעת כי ארץ ישראל בלא תורה אינה טובה יותר מחו"ל, ואדרבה, אם עושים עבירות, עדיף כבר לעשותם בחו"ל מאשר להכעיס את הקב"ה בפלטריין של מלך.

וכפי שמפורש בדברי הרמב"ן (שהבאנו לעיל), וכך כתב הרמב"ן ביתר באור גם על הפסוק "אל תטמאו בכל אלה" (ויקרא יח-כה): "כי ארץ ישראל היא נחלת ה' ומיוחדת לשמו. והארץ שהיא נחלת ה' הנכבד, תקיא כל מטמא אותה, ולא תסבול עובדי כוכבים ומגלה עריות... וכן אנשי סדום לא נענשו אלא כיון שהיו בארץ ישראל, ואחיהם שבמצרים לא נענשו אעפ"י שעשו גם כן כמעשיהם".

"מרגל, צא מכאן!"

סיפר הגאון רבי יעקב אייזלשטיין זצ"ל: בני משפחתו של הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל נדהמו לשמוע פעם צעקות, מחזרו של הנצי"ב: "מרגל, צא מכאן! מרגל צא מכאן".

לאחר מכן התבררו פשרן של הצעקות:

הגיע יהודי אורח מארץ ישראל וישב אצל הנצי"ב, וסיפר לו על מחלוקת כזו שישנה בארץ ישראל ועל מחלוקת אחרת שישנה בארץ ישראל... ואז צעק עליו הנצי"ב שזה לשון הרע, ואם זה על הנעשה בארץ ישראל הרי זה ממש כמו חטא המרגלים... ולכן צעק עליו "מרגל, צא מכאן!"

שיחת בין השמשות

"כשיש בשביל פת לחם, לא

עוזבים..."

מעשה בצעיר שעזב את הארץ, בחקופת הצנע, ונסע עם אשתו אל קרובים בחו"ל עפ"י בקשתם, ואולם, אף שהיה שם משופע בעושר ונכסים, לא חפצה אשתו להשאיר באותה מדינה ורצתה לשוב לארץ ישראל. אך מכיון שהוא נטה להשאיר בחו"ל, שלח שליח לשאול את החזון איש מה דעתו?

השליח הגיע לביתו של החזון איש שהקשיב לשאלתו כבר בעומדו על מפתן הדלת. החזון איש שאל אותו האם הפרנסה היתה מצויה לו פה בארץ ישראל, והלה השיב שהרוויח טוב, המשיך החזון איש ושאלו, ומה אומרת אשתו? והשיב שהיא רוצה לחזור ארצה. "אם כן" - אמר החזון איש - "עליו לשוב ארצה!"

והוסיף: "כשיש בשביל פת לחם לא עוזבים את ארץ הקודש".

מעשה איש

להבחין במעלת ארץ ישראל

מעשה בעשיר שנסע לביקור בארץ ישראל. כאשר שב לארצו ביקר אצל הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זצ"ל. לשאלת הרבי כיצד מצאה ארץ ישראל חן בעיניו, ענה בשפה רפה כי הוא לא מצא בה מאומה.

אמר לו הרבי: מעשה היה בגביר אחד, שלקח לבנותיו חתנים מיוחסים, עלויים שקדנים ששמש הלך לפניהם. הוא לא חסך בקניית מלבושים ותכשיטים לבנותיו, כדי שתשאנה חן בעיני בעליהן. ויחדיו יבנו בתים של תורה וגדולה.

כאשר בגרה בתו הצעירה, לא מצא עבורה חתן תלמיד חכם, והוכרח להשיאה לחייט בור ועם הארץ, ביקש לקנות גם לה מלבוש יקר ותכשיטים. אמרה לו הבת במר ליבה: אחיותי היו צריכות להתקשט כדי לשאת חן בעיני בעליהן. אבל לחייט זה, אני נאה כמו שאני...

סיים הרבי: כך היא ארץ ישראל. ליודעים את רום ערכה ומעלתה היא מתקשטת ומתגלית במלא יפעתה, כלולה בהדרה. אך לאנשים פשוטים, אינה נגלית לעיניהם בזיוה והדרה ואין הם רואים בה מאומה...

שערי ארמון

אל התחבר לרשע

להתרחק מאנשי רשע, שלא להיות מושפע ממעשיהם ודרכם הרעה!

נלמד מהפסוק: "ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (פרק יג-טז)

וכתב רש"י (מהמד"ר): התפלל עליו י-ה יושעך מעצת מרגלים. וכן בפסוק "ויעלו בנגב ויבא עד חברון" (יג-כב) דרשו חז"ל בגמרא (סוטה לד): "ויבואו" מיבעי ליה: אמר רבא, מלמד שפירש כלב מעצת מרגלים והלך ונשתתח על קברי אבות והתפלל שינצל מעצת מרגלים. נמצאנו למדים, כי אף האדם הגדול ביותר, חושש מהשפעה השלילית של סביבתו. ולכן התפלל משה על יהושע, ולכן פרש כלב, והתפלל על קברי אבות שינצל מעצת המרגלים. ואם כך בגדולי עולם, על אחת כמה וכמה בכל אדם.

על כח השפעת הסביבה לטוב או למוטב, כותב השל"ה הק' (מסכת תמיד פרק נר מצוה) את הדברים הבאים: כשיהיו שכני האדם היושבים עמו מתפללים בכוונה, יקל עליו לכוון לבו גם הוא. אך כשיהיו יושבין אצלו אנשי לצון מתפללים שלא בכוונה, יקשה גם עליו לכוון. ועל זה נאמר בגמרא (סוכה נו): או לרשע אוי לשכנו. וכן אמרו חז"ל (אבות פ"א מ"ז) "הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע".

ומביא השל"ה מש"כ רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים - תשע"ב) בזה"ל: צריך האדם שהוא ירא שמים, כשמתפלל לא יעמוד ולא ישב בתפלה אצל רשע, שכשעומד רשע בתפלה, מהרהר בהרהורים רעים ושכינה מתרחקת ממנו ומעלים עיניו ממנו ככתוב (ישעיה א-טו) "ובפרשכם כפיכם אעלים עיני... עכ"ד.

בפרשת במדבר (ג-טט) נאמר: "משפחת בני קהת יחנו על ירך המשכן תימנה". ופירש רש"י: וסמוכין להם דגל ראובן החונים תימנה, אוי לרשע ואוי לשכנו, לכן לקו מהם דתן ואבירם ומאתים וחמישים איש עם קרח ועדתו שנמנו עמהם במחלוקתם.

דברי חז"ל אלו נוקבים - מעורר הגר"מ שטרנבוך שליט"א (בספרו טעם ודעת) - הנה משפחת קהת היתה החשובה והקדושה מבין משפחות בני לוי, ולפיכך זכו בנשיאת המשכן לשאת את כלי השרת, ושבת ראובן נפלה לו הזכות לשכון בקרבתם. ברם היה בתרעומת ואש המחלוקת שעוררו בני לוי במשה ואהרן, כדי שתכווה גם חלקתם של בני ראובן ותביאם לערער על המלוכה שנתנה לשבת יהודה.

נמצאנו למדים מכאן - מסכם הגר"מ שטרנבוך - עד כמה חשובה בחירת שכן שיהיו דעותיו והליכותיו אמונים על דרך התורה, ויוכל להשפיע עליו לטוב, כמו שמצינו שבני זבולן הושפעו מקרבתם ליששכר, שאם לא כן, הנהגת הדרך הרע בידה להשחית כל חלקה טובה, וכן מצינו אצל בני ראובן שהיו סמוכים לבני קהת הקדושים. רק מכיון שנעורר מחלוקת, היה על בני ראובן לעזוב, ולא עשו כן, לכן הושפעו עד שנאמר בהם אוי לרשע ואוי לשכנו.

מצודתו פרוסה למרחוק...

אחד מראשי הישיבות הידועות בארה"ב (שהוא גם חבר במועצת גדוה"ת שם) נהג לפני כל החלטה גורלית בהנהגת ישיבתו, לשלוח ולברר מה דעת כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל זצ"ל, בנידון. מקורביו, המה ראו כן תמהו, מה לראש הישיבה הליטאי ולרבי החסידי המתגורר במרחק אלפי מילין מהישיבה... והחליטו פעם להביע בפניו את פליאתם לכפר מנהגו התמוה.

נענה ראש הישיבה וסיפר להם: "כאשר ביקרתי פעם בארץ הקודש ופקדתי את מעונותיהם של גדולי ישראל, קיבלו אותי כמובן בסבר פנים יפות, ואף ליבנו אותי סוגיות ציבוריות כבידות משקל שעל הפרק. והנה כשנכנסתי גם לכ"ק האדמו"ר הבית ישראל, מיד כשנכנסתי לחדרו פתח ואמר: "לומד בישיבתכם בחור פלוני שמעשיו מקולקלים ומקלקל את חבריו. יש לטפל בו ולמנוע את השפעתו הרעה..."

"בתחילה נדהמתי, מה לו לרבי ולישיבתי בארה"ב. מיד התקשרתי לאחד המשגיחים בישיבתנו וסיפרתי לו דברי הרבי וביקשתי לבדוק את הענין. והתברר כמה צדק...

"אמרתי אז לעצמי: יהודי כזה שנושא על כתפיו אחריות לבחורים בקצה העולם, הוא יהודי עם אחריות לכלל ישראל, וממילא כל מה שאחליט בעניני הישיבה צריך להיות מתואם עמו..."

ללמד תורה לאחרים

אדם שזכה ללמוד תורה ולהבינה, ראוי שילמדנה גם את זולתו!

נלמד מהפסוק: "כי דבר ה' בזה" (פרק טו-לא).

ודרשו חז"ל: תניא, היה רבי מאיר אומר "הלומד תורה ואינו מלמדנה הרי הוא בכלל "כי דבר ה' בזה" (סנהדרין צט.). ואמרו חז"ל: אם יש אדם שהוא מבין בדברי תורה, יפרנס מתורתו גם כן לאחרים, כדי שתרבה חכמתו לו ומוסיפין לו עליה. וכל העושה כן, אינו נמנע מן הטובה העתידה לבוא על ישראל לימות בן דוד. ועליו הכתוב אומר (תהלים נ-כג) "ושם דרך - אראנו בישיע אלוקים"... אבל אם יש באדם דברי תורה, ואינו מפרנס מתורתו לאחרים - גורם רעה לעצמו שבסוף חכמת תורתו מתמעטת בידו, ואין צריך לומר, שאין מוסיפין לו עליו. (תנא דבי אליהו רבה - פרק כז)

הגרי"א וינטרוב זצ"ל הביא (בספרו עיני ישראל) את ביאור הגר"א ז"ל שרב המלמד תורה לתלמידים, אינו רק מסירת דברי התורה, אלא מהות הענין הוא שהרב מכניס מרוחו ומציאותו על התלמיד, ובונה את קומתו הרוחנית, והתלמיד נהיה "שיכפול" של הרב, כמו שהבן הוא שכפול של אביו, דהבן הוא "כרעה דאבוה", ורואים בו בבואה של אביו, כן הוא בדברי תורה שהתלמיד נהיה בבואה של רבו. (והרבה השלכות מיסוד זה בדמיון התלמידים לבנים, עיי"ש).

כבר הזכרנו (בעלון במדבר) את אמרת חז"ל "אם דומה הרב למלאך ה' יבקשו תורה מפיהו"... ואת אחד הביאורים ליישב איך נדע טיבו של הרב ומדוע צריכים זאת. יש להזכיר בזה גם את ביאורו של הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל שהמלאכים נקראים "עומדים" (כמו שכתוב "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה") מפני שלא ממשיכים לעלות במדרגה הרוחנית מכפי שנבראו, בעוד הצדיקים נקראו "מהלכים" שהולכים תמיד ומתעלים מדרגא לדרגא.

וזה מה שדורשים מהרב להיות כ"מלאך" מבחינה זאת שיהיה כולו נתון לטובת תלמידיו, גם אם מקפח עצמו מעליתו הרוחנית ונשאר בבחינת "עומד" (למרות שלימוד זה עצמו מקדם אותו מעשית וסגולית ואינו "עומד" כמש"נ במקור"א).

נוכל להוסיף רמז לרעיון זה, שזה מה שאמר יתרו למשה רבינו (שמות יח-כג): "אם את הדבר הזה תעשה וציוך אלוקים ויכלת עמוד"... היינו להיות כמלאך ה"עומד" כאמור. וממילא כל העם יבקשו תורה מפיהו...

"שולחתי במלאכות שולחי"...

סיפר הגאון רבי שמואל רזובסקי זצ"ל: "כנסתי פעם אל הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל. בדיוק באותה שעה הגיע לידי מכתב מהגאון רבי ראובן כץ זצ"ל אב"ד פ"ת וראש ישיבת לומז'ה, בו הוא מבקש מרבי שמעון לבוא לכהן פאר כראש ישיבה בישיבתו. אך רבי שמעון סירב להצעה.

וכך נימק את סרובו: ידועה השאלה באמרת חז"ל: אם דומה הרב למלאך ה'... יבקשו תורה מפיהו... מה פשר דמיון זה? וביאר עפ"י הפיוט בתפלת ימים נוראים: "שולחתי במלאכות שולחי" היינו שמלאך נברא לתפקיד אחד, ומשהסתיים תפקידו, מתבטלת מציאותו, כי רק לשמו נוצר.

והוסיף: "יודעני שתפקידי הוא "הרבצת תורה" לתלמידים. פה אני משתדל לעשות זאת בכל כוחי, אם כן מה לי לחפש במקומות אחרים".

תורה יבקשו מפיהו

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

סוד האושר / הרב נפתלי וינברג

נפשית, עם חוסן פנימי ושמחת חיים ולא כעלה נידף - ערער בערבה. מכיוון שמדובר בטובת הבן, ממילא האבא או האמא שעומדים על שלהם שמחכים אותו לכבד רק מתחסדים עם הילד.

* * *

תא חזי, בוא וראה, יקר מצות כיבוד אב ואם כפי שזה משתקף במקבץ הקצר הבא. ואם אפילו קורא אחד בלבד יתחזק מכך, והיה זה שכרו ושכרנו.

באמצע שטח בית המקדש - מהרה יבנה - עובר גבול בין הנחלות של שבטי יהודה ובנימין. אם עשויים לחשוב שקודש הקדשים, מקום השראת השכינה, היא בחלקו של יהודה, מלך השבטים, אין הדבר כן. דווקא שבט בנימין, הקטן שבשבטים, זכה שתשרה שכינה בחלקו! ומדוע? בזכות מצוות כיבוד אב ואם (ראה 'משך חכמה' שמות כ"ח)

"כִּבֹּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוּן יְמֵיךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר ד' אֱלֹקֶיךָ נָתַן לְךָ" (שמות כב, יב) הפסוק כולל שתי הטבות (א) אריכות ימים בעוה"ז ובעוה"ב (ב) אריכות ימים בארץ ישראל, שאף אחד לא יוכל לגרש אותנו מפה! (רמב"ן)

"ואם אין אדם מכבד אביו ואמו גזרות קשות באות עליו" (מעלות המידות) [שלא נדע].

צריך לאהוב אביו ואמו יותר מגופו, נפשו, רוחו ונשמתו - כך אומר הזוהר הק' (פרשת כי תצא). ומוסיף: וכל מה שיש לו נחשב לאין כדי לעשות בו רצון אביו ואמו.

"אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא" מה מופיע בראש הרשימה שבמשנה הידועה? "כיבוד אב ואם!"

מדוע נסמכו מצוות שבת וכיבוד אב ואם זה לצד זה בלוחות הברית? ללמד שכל זמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אין חטא חלול שבת - ושאר חטאים - באים לידו (תנא דבי אליהו) פירוש הדבר שמלבד עצם קיום המצווה החשובה, היא מהווה 'שכפ"ץ' של סייעתא דשמיא שלא להיכשל בעברות!

ועוד מ'תנא דבי אליהו' (כ"ז) על הפסוק בישע'י נ"ח הלוא פרוס לרעב לחמך. בזכות כיבוד אב ואם תפילתו של אדם נשמעת - ומי איננו משתוקק שתפילותיו יישמעו?

היוצא מדברינו, ממקורות רבים למדנו כמה חשוב כיבוד אב ואם לכל ההצלחה של האדם למשך חייו. האם יש מצב אפשרי שת"ים שלנו לא לוקחים זאת ברצינות? החוברות שלנו נותנים מסגרת לימודית מסודרת לנושא זה, לדעתי חוב גמור ללמוד בהם.

אנא התקשרו אלינו להתייעצות איך להכניס את החוברות לת"ים שלכם. 02-5671812

לפני כשנה התבקשתי להשתתף בפגישה שהתקיימה בבית ראש ישיבת מיר שליט"א. מטרת הפגישה הייתה נושא שהוא בבחינת "חמורות שבחמורות" - כהגדרת הירושלמי על מצוות 'כיבוד אב ואם'.

הרקע להזמנתי, הייתה העובדה שבמסגרת תכנית הלימוד שלנו למוסדות החינוך בעניינים שבין אדם לחברו, מושם דגש על מצווה זו (בחומר של כיתות ג,ה,ו, מותאם לפי הגיל). בפגישה נאמר שהמצב בתחום - אפילו בקרב הציבור שלנו - זקוק לחיזוק גדול, והתבקשתי לחלוק מניסיוני.

היו שטענו שחובה להציע את חומר הלימודים בתחום, בפני מורות בסמינרים ואף בפני רמי"ם בישיבות הקדושות. אמרתי שזה בוודאי לא יזיק, אבל אם רוצים ליצור שיפור משמעותי, חובה להשקיע בילדים בעודם קטנים - החל מהגיל הרך - ולא להמתין עד שייכנסו לעול תורה מצוות. כך קבע מרן רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל, והסכימו עמו גדולי ישראל ולכן חוברות הלימוד שלנו מיועדות לגילאים הנ"ל.

* * *

באחד התנ"ים שמשלב את חומר הלימודים שלנו בכיתות, נחשפנו לתופעה: מלמדים דילגו על הפרקים שעסקו בכיבוד אב ואם! לשאלתנו מדוע נהגו כך? השיבו: אנחנו לא מסוגלים ללמד הלכות שאיננו מקיימים בעצמנו! אז יש כאן נקודה יפה של הכרה באמת, ושל מתנד שלא עושה שקר בעצמו, אך זה לא מיישב מדוע אותם מחנכים אכן לא מקיימים את כל ההלכות המובאות בשולחן ערוך בנוגע לצורת קיום המצוה?

בשורות הבאות נציג את התשובה, ותופתעו לגלות שה'אשמה' מתחלקת גם עם ההורים...

לפעמים מתעורר הרצון לבכות נוכח המצב. אך בהרהורים אודות "הדור האטום" וכדומה דרוש מאמץ אדיר לפתור את המצב וזה אפשרי אם רק יתעוררו הציבור.

לגורם המרכזי לנסיגה שחלה בתחום כיבוד אב ואם בדורנו קוראים: **דמוקרטיה.**

כאשר כולם שווים פחות או יותר, ההורה מתבייש לדרוש את הכבוד המגיע לו לפי ההלכה. לבקש מילד לעמוד כשאתה נכנס לחדר? נשמע כמשהו ארכאי ולא מתקדם. אכן, זו האמת ואין בלתי. הורים בדורנו איבדו את הגוף הזקוף לעמוד על שלהם - וזה שורש ההתדרדרות בתחום. כי אם ההורה מוחל מראש על כבודו, מה יעשה הבן? העובדה שהורים שמחוייבים לחנך את ילדיהם לקיום מצוות וכיבוד אב ואם לא מרגישים מסוגלים לעשות זאת, האם אין זו סיבה לבכות!?

על מנת שההורים ישכילו לדרוש את המגיע להם, חובה לומר בקול רם: **מי שירוויח מכיבוד אב ואם זה הבן יותר מאשר האב!** ראשית הוא יזכה בברכות האמורות בתורה בזה ובבא, ושנית הוא יגדל עם יציבות

מבצע החיבורים השלישי של: "הליגה למלחמה בשחפת

ובמחלות ריאה בישראל ירושלים" 0548-535811

דרושים מתנדבים לפעילות המבצע

נא לפנות ל- 0548-535811

- תנאי המבצע: במסגרת המבצע מוזמנים בחורי ישיבות לשלוח חיבור בכתב, שינמק מדוע יש להמנע מעישון בכל סגנון שתבחר.
- 1) על החיבור להכיל תוכן מקורי, מעניין ומשכנע בכל סגנון שתבחר: למדני/ הלכתי / אגדי / סיפורי / פובליציסטי / מוסרי / היתולי / ספרותי / מחקר וכו'.
 - 2) אורך החיבור בין 500-100 מילה בכתב יד ברור וקריא (עדיף מודפס במחשב)
 - 3) יש לציין שם, כתובת ומספר טלפון מוזיקים של השולח. במידה והסיפור נסוב על אדם מסוים, יש לציין גם את פרטיו. (המעוניין שפרטיו ישארו חסויים, יציין זאת במפורש)
 - 4) על החומר להגיע לא יאחר מראש חודש אב תשע"ז
 - 5) החומרים לא יוחזרו אלא יהפכו להיות רכוש 'הליגה למלחמה בשחפת ובמחלות ריאה - סניף ירושלים', ולו שמורה הזכות, לפרסום לתועלת הציבור - ללא בקשת רשות נוספת מהשולח [אלא אם צויין אחרת] ובמידת הצורך לערוך ולעבד את החומר.
 - 6) הפרסים יחולקו אך ורק באירוע חלוקת הפרסים לידי הזוכים או מינף כוחם. בהצלחה

זו השנה השלישית ברציפות: הפעם, הצטרף גם אתה אל הזוכים הרבים מקרב בחורי הישיבות במבצעים הקודמים.

מבצע החיבורים השלישי יש בו שתי בשורות טובות: הקלה בתנאי ההשתתפות והגדלה בכמות הפרסים הכספיים!

בחורי הישיבות הק' מוזמנים לנמק בכתב, באופן משכנע מדוע יש להמנע מעישון! [לפחות 100 מילים]

פרס ראשון - 1000 ₪ 50 פרסים בסך 200 ₪

הכתובת למשלוח: (1) אצל הנציגים בישיבות (2) ת.ד. 1008, מיקוד 9100901 ירושלים (3) בפקס 02-5375618

